

Görüşler / Opinion Papers

Bilgi Merkezleri için Veri Tabanı Seçim Kriterleri ve Kullanıcı Eğitimi

*End-User Education and Selection Criteria for Databases in
Information Centers*

İlhan AKÇAL*
Serkan KAYA**

Öz

Makalede, elektronik kaynakların kütüphane koleksiyonlarında yer alma nedenleri ve bu kaynakların seçiminde uygulanması gereken ölçütler tartışılmaktadır. Ayrıca, basılı yayınlar için koleksiyon geliştirmede var olan kriterlerin yanısıra, elektronik kaynaklara özgü birçok faktör de ele alınmaktadır. Elektronik kaynakların seçilmesi ve hizmete sunulmasında ortaya çıkan en önemli sorun olan kullanıcı eğitimi konusunda da, örnek bir çözüm önerisi sunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Elektronik kaynaklar, Veri tabanı, Derme gelişimi, Seçim ölçütleri.

Abstract

This article discusses the reasons why electronic resources are included in library collections, and the criteria of selecting the mentioned electronic resources. Apart from the usual criteria for the development of library collections through printed publications, there exist also other preconditions for the inclusion of electronic resources, and such were extensively discussed. Moreover, the most important question that would arise in selecting and supplying the electronic resources, namely the end-user education, was exemplified on the basis of a sample illustration.

* Kültür ve Turizm Uzman Yardımcısı; Milli Kütüphane Başkanlığı Bahçelievler 06490 Ankara (ilhanakcal@yahoo.com).

** Kültür ve Turizm Uzman Yardımcısı; Milli Kütüphane Başkanlığı Bahçelievler 06490 Ankara (kayaserkanus@yahoo.com).

Keywords: *Electronic resources, Database, Collection development, Selection criteria.*

Giriş

Bilgi teknolojileri alanında, son yıllarda meydana gelen hızlı gelişmelerin en önemli sonuçlarından biri, internetin yoğun bir şekilde bilgi kaynağı olarak kullanılmaya başlanmasıdır. İnternetin bilgi kaynağı olarak artan popülaritesi, kütüphanelerde internet üzerindeki belgelerin toplanabilmesi için, geleneksel derme oluşturma ölçütlerinin geliştirilmesini de gerekli kılmaktadır.

Bu ölçütler oluşturulurken, koleksiyona eklenmesi düşünülen elektronik kaynakların kalitesi üzerinde, geniş kapsamlı bir değerlendirme yapılmalıdır. Bu kriterler her elektronik kaynak için standart olabileceği gibi, kütüphanenin gereksinimlerine ve önceliklerine bağlı olarak esneklik de gösterebilmelidir.

Kütüphanelerde elektronik dermeyi geliştirme gereksinimi, temelde birkaç nedene dayanır. Elektronik kaynaklar, ulaşımı kolay olduğundan, kullanıcılar tarafından öncelikle tercih edilmektedir. Veri doğrudan bilgisayar terminaline geldiğinden kullanıcı, kütüphanede kaynak toplamak için dolaşmak zorunda kalmaz. Eğer kütüphane, kullanıcıya kaynaklara kendi evinden veya ofisinden ulaşabilme olanağı sağlayabilirse, kullanıcılar 365 gün ve 24 saat kaynaklara erişim olanağına sahip olurlar. Bu da kullanıcı memnuniyeti açısından çok önem taşımaktadır.

Elektronik ortamdaki kaynaklar, çoğu durumda basılı olanlardan çok daha hızlı bir şekilde kullanıcının hizmetine sunulmaktadır. Örneğin, kullanıcılar basılı dergiler ve süreli yayınların elektronik baskılarına hemen erişebilmektedir. Oysa, basılı formdaki derginin posta ile kütüphaneye gelmesi günleri alabilir. Zamanın, kritik olduğu bilgiler için elektronik yayınlar kullanıcıya önemli avantajlar sağlamaktadır. İnternet'te sunulan belgeler artıkça kullanıcıların beklentileri de yükselmektedir. Hatta çoğu zaman bu istekler yayıncının veya kütüphanenin karşılayamayacağı boyutlara ulaşabilmektedir.

Bir kütüphane, web tabanlı bir ürünü elde ettiğinde, eğer eş zamanlı kullanıcı sınırı yoksa, genellikle birden fazla kopyaya sahip olmaktadır. Böylece, ürün daha çok kullanıcıya dağıtılabilecek ve aynı anda birden fazla kullanıcının hizmetine sunulabilecektir. Eğer kurumun birimleri değişik coğrafi alanlara dağılmış ise, uzaktan eğitim sistemine de destek sağlanabilir. Pek çok eğitim kurumunda, uzaktan eğitime ilgi artmaktadır. Dolayısıyla kütüphane kaynaklarını uzak yerleşkelerden erişim gereksinimi de buna bağlı olarak çoğalmaktadır. Değişik mekan ve mesafelerde bulunan kullanıcılar, gerekli kaynaklara internet yoluyla erişim olanağı sağlamak, bu sorun için geliştirilebilecek çözümlerden biridir.

Sınırlı yeri olan, küçük veya özel kütüphaneler için, elektronik olarak sağlanan kaynaklar, yer sıkıntısına da kesin bir çözüm getirmektedir.

Ayrıca ekonomik nedenler, yayıncıları kağıt baskı yerine elektronik yayıncılığa yöneltmektedir. Bazı devlet kurumları, basılı yayınların baskı ve dağıtım masraflarından kurtulmak için aynı eğilimi göstermektedir. Bu durumda, kamu bilgilerine ulaşımı sürdürmek ve bilgiye daha hızlı erişimi sağlamak için kütüphanelerin koleksiyonlarını elektronik yayınlarla geliştirmelerinden başka şansları bulunmamaktadır.

Geleneksel Seçim Kriterleri

Elektronik devrim öncesinde Richard Gardner (1981, ss. 179-199) kütüphane dermeleri üzerine bir kitap yayınlamıştır. Bu kitabın kaynak seçimi ile ilgili bölümüne “değer ya da kaliteye karşı talep” tartışmasıyla başlanarak sağlama kütüphanecilerinin taraflar arasında bir uzlaşmaya varmaları gerektiği ileri sürülmüştür. Bu taraflar arasındaki uzlaşma fikrine rağmen yazar, kalite yönünü talep tarafına tercih ettiğini de açık bir şekilde belirtmiştir.

Giriş niteliğindeki görüşlerinden sonra Gardner (1981, ss. 185-186), malzemelerin değerlendirilmesi için bir seçim listesi sunmuştur. Gardner’ın 18 maddeden oluşan listesi, benzer özellikleri bir araya getirmiştir. Gardner bu çalışmasında, anlaşılabilirlik sağlamak için, kriterleri gruplara ayrılmış ve isimlendirilmiştir: Kalite (güvenilirlik, kesinlik, tarafsızlık, verilerin güncelliği, uygun kapsam ve kapsamın derinliği); kütüphanenin ilgisi (uygunluk, konu ile ilgili olması ve kütüphane potansiyeli); estetik ve teknik yönler (yarar, organizasyon, stil, estetik açıdan kalite, teknik yönler, fiziksel özellikler ve özel özellikler) ile maliyet.

Gardner’in kitabını yazdığı tarihte, kalite konusu tartışılmaktaydı ve yirmi yıl geçmesine rağmen bu konu gündemde kalmaya devam etmektedir. Güvenilirlik konusu hâlâ önemlidir, ancak post modern düşüncede olanlar otoriter ya da genel ilkelere bağlı iş kavramını ciddi bir şekilde zayıflatmışlardır. Öte yandan bilimsel çalışmalarda kesinlik, önemli bir özellik olma niteliğini hâlâ korumaktadır.

Verilerin güncelliği kavramı, fen ve sosyal bilimler alanlarında değerini her zaman sürdürmektedir. Güncellik, eski verilerin yenilenmemesi durumunda önemli bir kavram değildir. Ancak konusu insan olan bilimler kapsamında eski veriler bazen yenilerin yerlerine tercih edilebilir. Her ne kadar bilim, sosyal bilimler ve beşeri bilimler kapsamında gerçekleşen değişimin hızı, geçtiğimiz son 20 yıl içerisinde artmış olsa da, güncellik kavramının konu ile ilgisi bulunması durumunda, yeni veriler tercih edilmektedir. Gardner’ın kriterler listesinde bulunan son iki bileşen olan uygun kapsam ve kapsamın derinliği kavramları hâlâ önemini korumaya devam etmektedir.

Gardner tarafından yapılan estetik ve teknik yönler ilişkili liste (yarar, organizasyon, stil, estetik kalitesi, teknik yönler, fiziksel özellikler ve özel yönler) günümüzde konu ile ilgili olan çok daha fazla kriter içermektedir; ancak, Gardner'ın verdiği açıklayıcı soruların uygulamalarında zamanımızda önemli ölçüde değişiklikler görülmektedir.

Maliyet, Gardner'ın son maddesidir ve gerekli kaynakların satın alınması için yeterli olmayan bütçeler ile boğuşan çoğu kütüphaneci için belirgin bir kriterdir.

Seçim Kriterleri

Günümüzde derme gelişiminin derme yönetimine dönüşmeye başlaması ve bu yüzden kütüphanecilerin gittikçe artan bir şekilde bilgilerin seçicisi değil, yorumlayıcısı olmaya yönelmesi daha fazla telaffuz edilmektedir. Elektronik kaynakların sayısı ve önemi arttıkça, satıcılar tam metin içeren dergilerden oluşan büyük dermeleri bir araya getirdikçe ve birlikler, devletler ve hatta birçok kurum *LEXIS-NEXIS Academic Universe* benzeri oldukça büyük veri tabanları için anlaşmalar yaptıkça, seçim kararları kütüphanecilerin elinden gittikçe daha fazla oranda uzaklaşmaya başlamıştır. Her ne kadar kütüphaneciler elektronik veri tabanının içeriği üzerinde etki uygulayabilirlerse de, genellikle kütüphanecilerin kendi seçim insiyatifinde bulunan bir elektronik ürünün içeriğini biçimlendirme olanakları bulunmamaktadır.

Elektronik kaynakların seçimine ilişkin olarak verilen kararlar, çoğu durumda derme geliştirmeden sorumlu kütüphanecilerin elinden alınmaktadır. Bilgi sağlayıcılar tarafından uygulanan yaratıcı pazarlama stratejileri, sağlama kütüphanecilerinin ürünlerin fiyatları üzerinde de temkinli davranmalarına neden olmuştur. Aynı zamanda kütüphaneciler, satın aldıkları ürünlerin kopyalanamaz bilgi sunup sunmadığını, bu ürünün almaları gereken en uygun ürün olup olmadığını ve ürünün genellikle çekici olan ilk fiyatlarının sabit kalıp kalmayacağını merak etmektedir. Sağlama kütüphanecileri oldukça pahalı bir biçimde satın aldıkları bilgilerin, fiyatını daha fazla ödeyememeleri veya ödeyemeyecek olmaları ya da satıcının ortadan kalkması durumunda tamamen kaybolup kaybolmayacağı hususu ile çok yakından ilgilidir.

Bu durum günümüzde elektronik kaynakları kullanıcıları ve seçici mekanizmaların yüzleşmesi gerekli olan genel durumlardan sadece birisidir. Bunlara fiyat, indirimler, arama motorları, erişilebilirlik, içerik, kullanılabilirlik ve sürekli fayda eklenebilir. Satıcıların sundukları ürünler ve hizmetler için çekicilik yaratma girişimi kapsamında, yukarıda sayılan hususlar ve diğer konular arasındaki karşılıklı etkileşimin incelenmesi diğer bir ayrıntıdır. Bazı teklifler o kadar iyi şartlar ve hususlar sunmaktadır ki, geri çevirmek oldukça zor olmakta, bunlar bazen başlangıçta mükemmel olanaklar olarak görülmektedir.

Bazen bir kısım katılımcılar için mükemmel olan anlaşmalar, diğer katılımcılara vasat gelebilmektedir. Bazı durumlarda ise bir satıcı başlangıçta değeri tartışmaya açık olan fakat zaman geçtikçe değer kazanan teklifler de sunabilir.

Elektronik veri tabanları için, geleneksel basılı kaynaklar için kullanılan derme geliştirme kriterleri de uygulanabilir. *The American Library Association- Reference and User Service Association Collection Development and Evaluation Section Collection Selection Committee* elektronik enformasyon için bir seçim listesi yayınlamıştır. Buna göre internet kaynaklarının, kütüphane kullanıcılarının bilgi gereksinimlerine tam olarak karşılık verebilmesi çok önemlidir. Bilgi, yeterli entelektüel düzeyde, doğru ve kolay ulaşılabilir bir şekilde sunulmalı; konuyu çok iyi kapsamalı; kaynaklar güncel ve aynı zamanda güncelleştirilebilir olmalıdır. Bu özelliklerinin yanında aşağıda sıralanan kriterler veri tabanlarının seçimi konusunda kütüphanecilere yardımcı olabilir.

Erişim

Elektronik kaynakların kolay ulaşılabilir olması hizmetin kalitesi açısından önem taşır. Ekonomik durum veya yer sıkıntısından birçok site sık sık adres değiştirmektedir. Kütüphaneciler bu durumu dikkatle izlemeli ve değişen sitelerin yeni adreslerini mutlaka kullanıcılara duyurmalıdır.

- Hizmetler, internet üzerinden erişimi sağlanabilecek şekilde olmalıdır. Microsoft Internet Explorer veya Netscape Navigator 5.0 ya da daha üst sürümleri ile uyum sağlamalıdır.
- Hizmetlerin tam olarak işlevsellik sağlayabilmesi için eklenti kullanımını gerektirmemelidir.
- Hizmetler, kütüphane içinden veya dışından kullanılmasına lisans kapsamı altında olanak vermelidir.
- Hizmetler hem web arabirim erişimi sağlamalı, hem de Z39.50 istemci/sunucu protokolü desteklemelidir.
- Kaynağa erişim güvenilir ve hızlı bir şekilde mümkün mü? Sıkça aşırı yüklenme ve hattan düşme durumları yaşanıyor mu? Sorgulanmalıdır.

Diğer taraftan kullanıcı yoğunluğundan ve hizmetlerin sınırlı kapasitelerinden dolayı internet kaynaklarına ulaşımında sıkça beklemler görülmektedir. Bu soruna olası çözümlerden biri, devamlı kullanılan kaynakları yerel bir sürücüyü kopyalamak olabilir ve özellikle büyük üniversiteler tarafından tercih edilebilmektedir. Ancak lisans anlaşmalarının bağlayıcılığından ötürü bu yöntem fazla kullanılamamaktadır.

İçerik

Elektronik kaynakların içeriği, kütüphanenin kullanımı, gereksinimi, düzeyi ve beklentisine uygun olmalıdır. Bu durumu saptamak için aşağıdaki soruların cevapları verilmelidir.

- > Kullanıcılar tarafından gerek duyulan konuları kapsıyor mu?
- > Kütüphanenizde aynı işlevi sunabilecek başka veri tabanları var mı?
- > Kapsadığı yayın sayısı ne kadar?
- > Bu yayınların ne kadarı atıf indeksleri tarafından taranıyor?
- > Geriye dönük erişim olanağı var mı?
- > Tam metin erişim sağlıyor mu?
- > Veri tabanı metin yanında resim veya grafik barındırıyor mu?
- > Düzenli güncelleme yapılıyor mu?
- > Güncellemeler hangi sıklıkla yapılıyor?
- > Geribildirim imkanı var mı?
- > Akademik ve entellektüel düzeyi nedir?
- > Açıklayıcı bilgiler yeterli midir?
- > İçerdiği bilgiler doğru mu?
- > Kaynak orijinal bilgileri mi içeriyor, yoksa diğer kaynaklar için bir dizin olma özelliği mi taşıyor?
- > İçerdiği bilgilerde siyasi ya da ideolojik eğilimler mevcut mu?

Lisans Koşulları

Elektronik yayınların kolayca kopyalanabilmesi ve dağıtımı, telif haklarının basılı yayınlara göre daha kolay ihlal edilebilmesi, yayıncıları elektronik kaynakları satın alan veya kiralayan kurum ve kuruluşlarla lisans anlaşmaları yapmaya yöneltmiştir. Lisans anlaşmalarını, telif hakkı yasaları ile karıştırmak gerekir. Çünkü telif hakkı yasaları; yazarlar, yayıncılar ve kullanıcılar da dahil olmak üzere bütün herkesi bağlamaktadır. Lisans anlaşmaları ise, sözleşme hukuku çerçevesinde sadece anlaşma yapan taraflara yöneliktir.

Bu özel durumundan dolayı lisans anlaşmaları, yasalar tarafından düzenlenmemiş veya kesin hükümlere sahip olmayan hususları da bünyelerinde barındırabilirler. Bundan dolayı hem yayıncılar, hem de hizmeti satın alan veya kiralayan kurumlar bu anlaşmalara istedikleri maddeleri ekleyebilirler.

Lisans anlaşmalarının hem yayıncıları, hem de elektronik kaynakları hizmete sunan kurumları, kanunlar önünde sorumlu konuma düşürdüğü unutulmadan, sözleşmeler hazırlanırken/ımlanırken azami dikkat ve özen gösterilmelidir.

- > Lisans şartları, söz konusu yayınlara hem kütüphane içinden, hem de

kütüphane dışından erişime izin vermesi tercih edilmelidir.

- Lisans kapsamı altında sunulan hizmetlere sağlanan erişim eş zamanlı kullanıcılar, tek kullanıcılar, araştırmacılar ya da herhangi bir erişim parametresi tarafından sınırlandırılmamalıdır. Bütün lisanslar sınırsız erişime olanak sağlamalıdır ya da bunlar farklı fiyat seçenekleri içermelidir.
- Lisans anlaşmaları hazırlanırken, tam metin erişim imkanı veren veri tabanlarının satın alınması veya kiralanması durumunda kütüphane tarafından satın alınan ve bu veri tabanı tarafından taranan basılı dergilerin aboneliklerinin iptal edilebilmesi veya basılı / elektronik kopya durumunda indirim avantajları olanağı mutlaka sağlanmalıdır.

Fiyatlandırma

Günümüzde elektronik kaynakların yoğunlukla kullanılmaya başlamasıyla, geleneksel sağlama yöntemlerinde de değişik modeller ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunlardan satın almak yerine sadece belli dönemler için kullanım hakkı sağlayan, bir nevi kiralama olarak adlandırılacak sağlama modelleri öne çıkmaktadır. Ayrıca, konsorsiyum oluşturulması durumunda, fiyat ve erişim koşulları konusunda kütüphanelerin pazarlık imkanı güçlenmektedir.

İşlevsellik

Elektronik kaynakların işlevselliği genellikle kullanım açısından önemlidir.

- Arayüzü kullanıcı dostu ve menüler anlaşılabilir olmalı,
- Komut dili kolay öğrenilebilir ve öğretiler olmalı,
- Boolean tarama seçeneklerine izin vermeli,
- Tarama sırasında değişik sınırlamalara imkan vermeli,
- Tarama stratejilerinin daha sonra kullanılmak üzere saklanmasına izin verebilmeli,
- Uygun bir arama motoru tüm kaynağı dizinlemiş olmalı,
- Kaynağın kullanımı için ek program veya şifrelere gerek duyulmamalıdır.

Destek

Hizmet sağlayıcılar gerekli durumlarda, en kısa sürede destek sağlama garantisi verebilmelidirler. Ayrıca hizmet sağlayıcılar, kaynağın kullanım ölçümleri için tutulan istatistikleri düzenli olarak kütüphaneye iletmelidir. Yapılan sorgulamaların ve indirilen makalelerin sayımının elektronik formatta ve aylık olarak görülebilmesi yeğlenmelidir.

Ücretsiz Elektronik Kaynaklar ve Seçim Kriterleri

Ücretsiz olarak erişilebilen elektronik kaynakların mali olarak desteklenebilmesi için reklam ve e-ticaret günümüzde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bir kaynağın uygunluğunu belirleyecek olan etmenler, söz konusu bu bileşenlerin kullanımı, uygulanması ve odaklanmasıdır. Bu bileşenlerin yanısıra aşağıda belirtilen genel kurallar reklam ve e-ticaret bileşenleri ihtiva eden bir sayfanın değerlendirilmesi için de uygulanabilir.

- Öncelikli amaç olarak reklamcılık ve e-ticaret yapan kaynaklar kabul edilmemelidir.
- Göze batan reklamlar bulunan, içeriğinde boyut ve animasyon nedeni ana konuyu gizleyen sayfalara sahip olanlar genel olarak kabul edilmemelidir.
- com uzantılı sayfalara göre org., edu. ve gov. uzantılı kaynaklar tercih edilmelidir.
- Özel hayat, reklam boyutu kabul edilebilir edilemez ürün veya hizmet kategorileri ve ilgili diğer konulara ilişkin kılavuz ilkeler; <http://www.lexis-nexis.com/cispub/advertising/advert.htm> adresinden elde edilebilir (Lexis–Nexis İnternet hizmetleri üzerinde reklamcılık için ana hatlar).

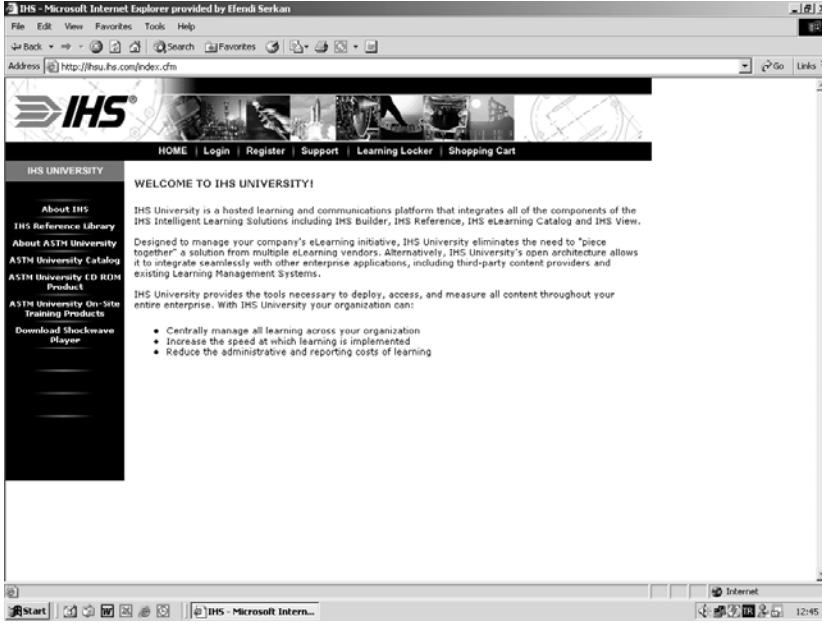
İnternet Kaynaklarının Kataloglanması

MARC kayıtlarına 856 alanının eklenmesi, elektronik kaynakların çevrimiçi kataloglarla bütünleştirilebilmesini olanaklı kılmıştır. Çevrimiçi katalog programının niteliğine bağlı olarak, işlevsel bağlantılar ekranda görünen katalog bilgisine eklenebilir. Elektronik kaynakların kullanımı kurum içi katalog uygulamaları açısından bazı soruları da gündeme getirmektedir. Kütüphane önemli sitelerin adreslerini içerecek ama onlara bağlantı vermeyecek ise bu durumda bu sitelerin doğruluğunu düzenli olarak takip etmek sorun olacaktır. Eğer bir satıcıdan yalnızca bir web adresi olan çok geniş ve birçok başlığı içeren bir derme alınmış ise, ana girişin yanısıra her bir başlık için ayrı bir katalog girişi yapmak kullanıcıya kolaylık sağlayabilir, bu olanak incelenmelidir. Bir kaynağın hem elektronik, hem de basılı sürümleri varsa, bu durumda her iki sürüm de aynı kayıt içinde mi yer alacağı, yoksa ayrı ayrı mı kataloglanacağı saptanmalıdır. Eğer süreli yayınlar, kütüphanenin internet dermesinin bir parçası iseler ve çevrimiçi katalog var olan basılı ciltleri de gösteriyorsa, aynı katalog üzerinde elektronik sürümler de göstermelidir ki, kullanıcı için avantajlı bir durum yaratılsın.

Kullanıcı Eğitimi

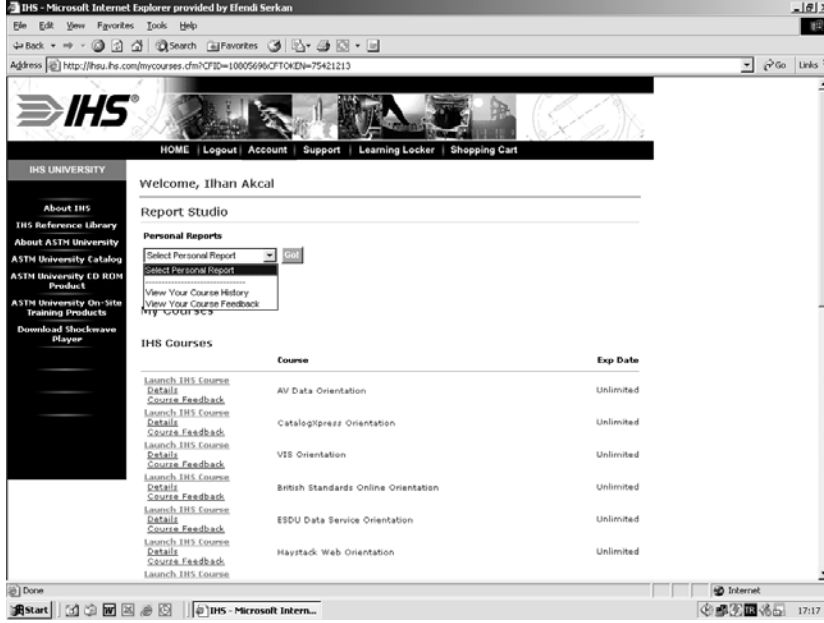
Bilgi teknolojileri alanındaki yeniliklerin kütüphanelerimizde sıklıkla kullanılmaya başlaması ile birlikte üretilen bilgiye erişimde kullanıcı ihtiyaçlarının giderek gelişmesi, kütüphanecileri kullanıcı eğitim programlarını geliştirmek zorunda bırakmıştır. Kütüphanecilerin yanısıra veri tabanı üreticileri de çeşitli kullanıcı eğitim programları hazırlamaktadırlar. Bu eğitim programlarına örnek olarak, dünyadaki önemli bilgi sağlama servislerinden birisi olan *Information Handling Services* (IHS) tarafından geliştirilen IHS University (<http://ihsu.ihs.com>) gösterilebilir (bkz. Şekil 1).

Şekil 1. Information Handling Services (IHS) University

IHS bu hizmet ile sahip olduğu veri tabanlarına erişim aşamasında kullanıcıların veya kütüphanecilerin karşılaşılabilecekleri sorunları asgari düzeye indirmeyi amaçlamıştır. 1959 yılından beri yüzden fazla ülkeye hizmet veren IHS, zaman içerisinde kullanıcı eğitimi yetersizliğinden kaynaklanan problemlerin zaman, prestij ve maddi kayıplar getirdiğini fark ederek, 1980 yılından itibaren kullanıcı eğitimi programları konusuna ciddi olarak eğilmeye başlamıştır. 1993 yılından bu yana ise bu eğitim hizmetlerini internet aracılığıyla kullanıcılara verebilmek amacıyla, IHS Üniversitesi'nin kuruluş çalışmalarına başlamıştır.

Şekil 2. IHS (*Information Handling Services*) Veri Tabanları ve Çevrimiçi Kurslar

IHS kullanıcılarına hizmete sunduğu veri tabanlarının her biri için ayrı ayrı kurslar düzenlemektedir. İstekliler ilgilendikleri IHS veri tabanı için internet üzerinden çevrimiçi olarak düzenlenen bu kurslara katılabilmektedirler (bkz. Şekil 2). Aynı zamanda bitirilen kursların sonunda, kullanıcılar istedikleri takdirde bu kullanıcı eğitim programına katıldıklarına dair bir sertifika verilmektedir. Yine bu hizmet yardımıyla kullanıcılar o tarihe kadar bitirdikleri kursları ve kurslar ile ilgili geribildirimlere de ulaşabilmektedir.

IHS Üniversitesi kendi kurmuş olduğu *IHS Reference Library* ile bu hizmetleri kullanan katılımcılara danışma hizmeti de sunmaktadır. Bu kapsamda katılımcılara sadece kullanıcı eğitimi aldıkları veri tabanlarında değil, gerekli olabilecek genel konularda da kaynak sağlama ve danışma hizmeti vermektedir.

Kaynakça

- Allison, D.A. (2000). Database selection. *College and Research Libraries*, 61 (1), 56-63.
- Flecker, D. (2001). Preserving scholarly e-journals. *D-Lib Magazine*, 7 (9), 47-51.
- Gardner, R.K. (1981). *Library collections: Their origin, selection and development*. New York: McGraw Hill.
- Holleman, C. (2000). Electronic Resources: Are basic criteria for the selection of material changing. *Library Trends*, 48 (4), 694-710.
- Johnson, S. (1999). Using information technology to improve collection management *Library Computing*, 18 (2), 98-104.
- McGeachin, R.B. (1998, Spring). Selection criteria for web-based resources in a science and technology library collection. *Issues in Science and Technology Librarianship*, Spring 1998.
<http://www.library.ucsb.edu/istl/98-spring/article2.html>.
- Okerson, S.A. (1999). Buy or Lease: Two models for scholarly at the and (or the beginning) of an area. *Deadalus*, 125 (4), 55-76.
- Pearlmutter, J. (1999). Which online resources are right for your collection? *School Library Journal*, 45 (6), 27-29.
- Tonta, Y. (2000). Elektronik yayıncılıkta son gelişmeler. *Bilgi Dünyası*, 1 (1), 89-132.
- Tonta, Y. (2001). Collection development of electronic information resources in Turkish university libraries. *Library Collections, Acquisitions and Technical Services*, 25 (3), 291-298.
- Yamak, U. (1998). *Kalite odaklı yönetim*. İstanbul: Komputron.